

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Svar på søknad om unntak fra bestemmelser om økonomistyring i staten

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets unntakssøknad av 4. oktober 2022 på vegne av Politi- og lensmannsetaten om unntak fra bestemmelser om økonomistyring i staten (bestemmelsene) punktene 3.6.2, 3.7.1, 3.7.2.1 og 3.7.3.

DFØ har vurdert unntakssøknaden og innvilger Politi- og lensmannsetaten unntak fra bestemmelsenes punkter 3.6.2, 3.7.1, 3.7.2.1 og 3.7.3, til 31.12.2029 under de forutsetninger som er omtalt nedenfor.

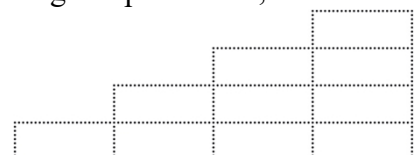
Begrunnelse for søknaden

Av søknaden framgår det at Politi- og lensmannsetaten forvalter midler på vegne av private innenfor namsmannens aktiviteter i tvangssaker (sivil rettspleie). Beløp inndrevet på vegne av kreditor ved tvang eller forlik, bokføres av elleve politidistrikter i egen klient i regnskapssystemet Unit4 ved innbetalinger fra private og utbetalinger til kreditor. Midlene er ikke statlige, de står på bankkonti utenfor statens konsernkontoordning (SKK) og rapporteres manuelt i politiets virksomhetsregnskap, men rapporteres ikke til statsregnskapet.

Saksbehandling av tvangssaker utføres i eget system, og som en del av prosjektet «Fremtidens innkreving» skal saksbehandlingssystemet erstattes innen utgangen av 2029. Det er ikke avklart hvilket system som skal erstatte dagens løsning, men på grunn av at bytte er planlagt er det små eller ingen muligheter for utvikling eller tilpasning av dagens system. Denne begrensningen i utvikling av saksbehandlingssystem gjør en overgang til løsning som tilfredsstillende regelverkets krav om at midlene skal inngå på oppgjørskonto i Norges Bank og i rapporteringen til statsregnskapet som del av mellomværende, ytterligere utfordrende.

Kravet om oppgjørskonto i Norges Bank og rapportering til statsregnskapet som del av mellomværende kan ikke tilfredsstilles uten en større omlegging av arbeidsprosesser på området. Det er et stort antall saksbehandlere i politidistriktene som vil bli berørt av en slik endring, samt at det er et stort volum med saker. Antall transaksjoner knyttet til tvangssaker var ca. 3000 og ca. 7150 i henholdsvis 2020 og 2021. Det er anslått at antallet tvangssaker og dermed transaksjoner i denne forbindelse vil øke i tiden fremover. UB tvangssaker per 31.12.2021 var på ca. 25,6 mill. kroner.

Det søkes ikke om unntak fra kravet i bestemmelsene punkt 3.6.2 første avsnitt om å etablere regnskapsrutiner som dokumenterer alle inn- og utbetalinger og å føre regnskap for disse, samt

heller ikke unntak fra kravet i bestemmelsene punkt 3.6.2 annet avsnitt første setning om omtale i virksomhetens årsregnskap.

Bestemmelsene punkt 3.6.2 «Forvaltning av midler for private og internasjonale organisasjoner» annet avsnitt annen setning stiller krav til at denne typen midler skal inngå på oppgjørskonto i Norges Bank og dermed i mellomværende. Det er derfor behov for å søke unntak fra dette punktet.

Krav i Økonomiregelverkets punkter 3.7.1, 3.7.2.1 og 3.7.3 vil ved videreføring av dagens løsning ikke kunne etterleves i den form det er beskrevet i regelverket. Politidistriktene som er regnskapsfører av denne typen transaksjoner utøver kontrollrutiner for å håndtere risiko knyttet til feilaktige utbetalinger. Eksempler på slike kontrollerer:

- Dual kontroll i bank, der seksjonsleder eller Namsfogd er godkjenner 2
- Attesting og godkjenning av utbetalinger gjøres skriftlig eller elektronisk (f.eks. epost). Elektronisk attesting og godkjenning legges ved bilaget. Utbetalingen utføres av politidistriktene som er regnskapsfører i henhold til attestert og anvist bilag.
- Intern kontroll gjennomføres for å sikre at rutiner på områder følges

DFØs vurdering av søknaden

For de midlene som er underlagt tvangsinnkreving gjelder bestemmelsenes punkt 3.6.2. Det vil si at midlene skal inngå på virksomhetens oppgjørskonto, samt at de skal rapporteres til statsregnskapet på balansekonto for gjeld som en del av virksomhetens mellomværende med statskassen.

Justis- og beredskapsdepartementet (JD) har oppgitt det som lite sannsynlig at man kan utvikle dagens saksbehandlingssystem slik at det er mulig med en overgang til en løsning som tilfredsstiller regelverkets krav om oppgjørskonto i Norges Bank og rapportering til statsregnskapet. Vi vurderer derfor at Politiet må søke unntak fra dette punktet for å kunne fortsette sin forvaltning av midlene som i dag. Det er videre vår vurdering at et unntak fra kravet om bruk av oppgjørskonto samtidig vil innebære at det heller ikke skal foretas rapportering til statsregnskapet, jf. Bestemmelsene punkt 3.6.2 annet avsnitt, 3.5.2 annet avsnitt samt rundskriv R-101 punkt 5.1.1 Kontogruppe 70, 71 og 72.

Punkt 3.7.1 i bestemmelsene stiller krav om at virksomhetens midler skal plasseres på kontoer innenfor SKK og at alle inn- og utbetalinger tilknyttet midlene skal skje igjennom SKK, slik at midlene daglig samles i Norges Bank. Tilsvarende som for punkt 3.6.2 må det skje utvikling i dagens prosesser og saksbehandlingssystemer for at Politiet skal tilfredsstille dette kravet. I møte med Politiet har de opplyst at det er det enkelte politidistrikt som oppretter bankkontoene der midlene settes inn. Det er også slik at et distrikt kan ha kontoer i flere banker. DFØ har i sin avtale med bankene inngått en tilleggsavtale for valutakontoer, inkludert norske kroner. Disse valutakontoene i statens avtalebanker er ikke tilknyttet konsernkontoordningen og kan dermed benyttes i forbindelse med tvangsinnkrevingen. Midlene vil da være innestående på kontoer i de bankene DFØ har inngått rammeavtale med og der vi har krav til tilstrekkelig kredittverdighet og kvaliteten i bankenes betalingssystemer, som eksempelvis nettbank og transaksjonsrapporter.

DFØs vurdering er at Politiet må benytte seg av en av tilleggsavtalene for valutakontoer som DFØ har inngått med henholdsvis DNB Bank ASA og Nordea Bank Abp, filial Norge. For å kunne benytte disse avtalene har Politiet behov for unntak fra punkt 3.7.1.

I bestemmelsene punkt 3.7.2.1 står det at «Når betaler benytter mottatt faktura, godskrives innbetalingene virksomhetens arbeidskonto. Virksomheten skal benytte informasjon fra banken om den enkelte innbetaling til å oppdatere økonomisystemet, jf. Pkt. 5.4.2.». Politiet har opplyst i sin søknad at de i dag benytter et eget saksbehandlingssystem til tvangssaker og at på grunn av prosjektet «Fremtidens innkreving» vil det være små eller ingen muligheter til å foreta nødvendige endringer i økonomisystemet for at dette skal oppfylle kravene i punkt 3.7.2.1. Politiet opplyser videre at opplysningene rapporteres manuelt i politiets virksomhetsregnskap etter bokføring på egen klient i regnskapssystemet, men de rapporteres ikke til statsregnskapet. Det er DFØ sin forståelse at dersom midlene ikke er en del av SKK vil heller ikke innbetalingene komme på arbeidskonto, men den informasjonen som kommer fra banken benyttes fortsatt til å oppdatere regnskapssystemet i en egen klient.

Det er DFØs vurdering at informasjon om innbetalt beløp i tvangssaker som ikke er betalt videre av politiet til fordringshaver ved årsskiftet i situasjonen uten bruk av arbeidskonto og oppgjørskonto, framkommer på hensiktsmessig måte i politiets årsregnskap utarbeidet etter SRS. I årsregnskapet for 2023 framgår innestående beløp på bankkontiene utenfor konsernkontoordningen i balansen i regnskapslinjene *Bankinnskudd sivil rettspleie* og *Kortsiktig gjeld sivil rettspleie*. Det er gitt følgende noteinformasjon i noten om bankinnskudd: «Bankkonto sivil rettspleie er summen av innestående midler, som forvaltes på vegne av skyldnere og kreditorer i hhv frivillig gjeldsordning og tvangsinndrivelse. Bokføres i egen regnskapsklient, og dokumenteres separat.» Videre er det gitt følgende noteinformasjon i noten om kortsiktig gjeld: «Kortsiktig gjeld sivil rettspleie er summen av innestående midler, som forvaltes på vegne av skyldnere og kreditorer i hhv frivillig gjeldsordning og tvangsinndrivelse. Bokføres i egen regnskapsklient, og dokumenteres separat.»

Punkt 3.7.3 i bestemmelsene omhandler utbetalinger, herunder produksjon og overføring av disse, samt autorisasjon av betalingsoppdragene. I samtale med Politiet har de opplyst at det er det enkelte politidistrikt som står for utbetalingene, og at disse foregår utenfor den ordinære remitteringen fra Politiets økonomisystem. Produksjon og overføring av betalingsoppdragene skjer manuelt i nettbank, ved såkalt on-line remittering. I punkt 3.7.3.3 står det «Før utbetaling kan utføres av banken, skal den autoriseres av en person i virksomheten med slik fullmakt». Dette kravet innebærer at det kun er *en* tilsatt i virksomheten som må autorisere et betalingsoppdrag. På bakgrunn av at Politiet benytter on-line remittering, bør det av sikkerhetsmessige årsaker være to tilsatte som autoriserer utbetalinger i nettbanken. Politiet opplyser at en tilsatt i politiet og namsfogd godkjenner betalingsoppdraget i felleskap, før det effektueres i banken. Ved inngåelse av rammeavtalene med våre banker stiller DFØ krav om at disse har nettbankløsninger med tilstrekkelig sikkerhet. DFØ vurderer det derfor slik at Politiet ved å benytte kontoer i rammeavtalebankene, også vil være sikret tilstrekkelig ved bruk av nettbankene til on-line remittering. Politiet må derfor få unntak fra bestemmelsene punkt 3.7.3 for å benytte seg av on-line remittering.

I punkt 3.7.3.4 «Avregningsretur» stilles det krav om at dersom man manuelt oppdaterer økonomisystemet, skal man sikre at avregningsreturen er i samsvar med oversendt betalingsoppdrag til banken. Politiet har opplyst at de manuelt oppdaterer økonomisystemet, og DFØs vurdering er at Politiet fortsatt må kontrollere avregningsreturen mot oversendt betalingsoppdrag slik bestemmelsens punkt 3.7.3.4 stiller krav om.

Konklusjon – unntakssøknaden innvilges

DFØ har vurdert søknaden om unntak med hjemmel i reglement for økonomistyring i staten § 3 første ledd. DFØ er delegert myndighet til å fastsette unntak i instruks fra Finansdepartementet. DFØ innvilger unntak fra:

- bestemmelsene punkt 3.6.2 slik at midlene Politiet forvalter på vegne av private innenfor namsmannens aktiviteter i tvangssaker ikke behøver å inngå på oppgjørskonto i Norges Bank. Dette innebærer at midlene heller ikke vil inngå i rapporteringen til statsregnskapet som del av mellomværende.
- bestemmelsene punkt 3.7.1 slik at Politiet kan opprette kontoer utenfor konsernkontoordningen.
- bestemmelsene punkt 3.7.2.1 om at innbetalinger skal inn på virksomhetens arbeidskonto.
- bestemmelsene punkt 3.7.3 om betalingsoppdrag skal produseres i virksomhetens økonomisystem.

Unntakene er gitt slik at Politiet kan fortsette å forvalte midler på vegne av private innenfor namsmannens aktiviteter i tvangssaker (sivil rettspleie) slik som beskrevet i søknaden.

DFØ legger følgende forutsetninger til grunn for unntakene:

- ved bruk av on-line remittering for overføring av betalingsoppdrag til banken
 - o minimum en tilsatt og namsfogden skal autorisere hver transaksjon i et betalingsoppdrag.
 - o dersom det skal gjøres endringer i beløp eller bankkontonummer på en transaksjon i et betalingsoppdrag som er autorisert, men ikke utbetalt, må endringen autoriseres på nytt av en tilsatt og namsfogden.
 - o attesting og godkjenning av utbetalinger gjøres skriftlig eller elektronisk (f.eks. epost) og legges ved dokumentasjonen.
 - o Utbetaling utføres av politidistriktet (som er regnskapsfører) i henhold til attestert og godkjent bilag
 - o avregningsretur fra banken kontrolleres mot oversendt betalingsoppdrag
- Politiet må benytte seg av de tilleggsavtalene for valutakontoer som DFØ har inngått med henholdsvis DNB Bank ASA og Nordea Bank Abp, filial Norge.
- bokføring og behandling i årsregnskapet utarbeidet etter SRS på samme kvalitetsnivå som i årsregnskapene for 2021 og 2022 videreføres
- nytt saksbehandlingssystem tilfredsstillende de krav som stilles i bestemmelsene og som det er gitt unntak for her.

Unntakene gjelder så lenge det er behov for dem, men ikke utover 31.12.2029

Vennlig hilsen

Björg Helene Holen
avdelingsdirektør

Erik Heen
seksjonssjef

Kopi til: Riksrevisjonen

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift